

1984-05-28

11.392-249-84

Rek + mb

Mårten Arosenius
Norrbyuskär
910 20 HÖRNEFORS

Ulla Arosenius
Norrbyuskär
910 20 HÖRNEFORS

Byggnadsminnesförklaring av kägelbanan på fastigheten Norrbyn 4:20, på Norrbyuskär, Hörnefors socken, Umeå kommun, Västerbottens län

(5 bilagor)

Fråga om byggnadsminnesförklaring av kägelbanan på fastigheten Norrbyn 4:20 i Hörnefors socken har väckts den 31 januari 1984.

Byggnadsnämnden har avgivit yttrande i ärendet den 12 mars 1984 och förklarat sig inte ha något att erinra mot byggnadsminnesförklaringen.

Fastighetens ägare, Mårten Arosenius och Ulla Arosenius, har i skrivelse den 30 mars 1984 godkänt föreslagna skyddsföreskrifter.

Riksantikvarieämbetet har under hand tillstyrkt byggnadsminnesförklaring.

Kägelbanan uppfördes 1899 i den park som tillhör förvaltarbo-staden till sågverket på Norrbyuskär. Banan är inrymd i en liten träbyggnad bestående av en åttkantig paviljong med en korridorliknande förlängning. Ursprunglig inredning med kägelbana och väggfasta bänkar är bevarad - även kägolorna finns kvar.

./. Byggnadens historia och utseende framgår av bifogad beskrivning.

Kägelbanan är en av de få byggnader av denna typ som står kvar på ursprunglig plats och kan uppvisa ett så oförändrat utseende. Den är ett illustrativt inslag i herrgårdsmiljön på Norrbyuskär.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen (SFS 1960:690, senaste lydelse 1976:440) k ägelbanan på fastigheten Norrbyn 4:20 på Norrbyuskär, Hörnefors socken, Umeå kommun för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

Skyddade delar

- Byggnaden får inte rivas eller flyttas.
- Byggnaden får inte till det yttre byggas om eller på annat sätt förändras.

Underhåll

- Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Samråd i vård och underhållsfrågor skall ske med länsstyrelsen.

Övrigt

- Tillhörande markområde, som markerats med prickad linje på bifogad situationsplan, skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

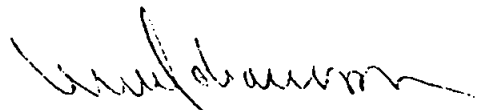
Länsstyrelsen kan ge tillstånd till ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter om det måste ske för att byggnaden skall vara till nytta eller om eljest särskilda skäl föreligger.

Länsstyrelsen erinrar också om bestämmelserna i 53 § byggnadsstadgan att tomt skall hållas i vårdat skick och 50 § samma stadga att byggnad skall underhållas så, att hållfastheten inte äventyras samt brandfara, sanitär olägenhet eller vanprydnad inte uppkommer.

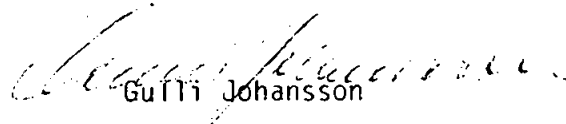
Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart, även om det överklagas.

./. Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga.

I detta ärende har länsstyrelsens styrelse beslutat.

Sven Johansson

Gulli Johansson

Bilagor

- Byggnadsbeskrivning (bil 1)
- Situationsplan (" 2)
- Ritningar (" 3)
- Fotografier (" 4)
- Besvärshänvisning (" 5)

Kopia till

- byggnadsnämnden, rek
- riksantikvarieämbetet och statens historiska museer för ev överklagande (3 ex), delgivningskvitto
- Västerbottens museum
- kulturnämnden
- planenheten
- länsantikvarien
- kammarrätten i Sundsvall för lagakraftbevis
- inskrivningsmyndigheten, rek (efter laga kraft)
- fastighetsregistermyndigheten, rek (efter laga kraft)
- riksantikvarieämbetet, byggnadsminnesregistret (efter laga kraft)
- Västerbottens museum (efter laga kraft)
- handlingarna + besvärshänvisning

1984-05-28

11.392-249-84

Kägelbana på fastigheten Norrbyn 4:20, på Norrbyskär, Hörnefors socken, Umeå kommun

---

Bakgrund

Norrbyskär är en ögrupp belägen ca 2 km från fastlandet utanför Norrbyn. I början av 1890-talet anlade Mo och Domsjö AB här en ångsåg, som kom att bli en av norra Europas största. Verksamheten vid sågen skars ned vid rationalisering 1935 och driften upphörde helt 1952.

Det samhälle som på Frans Kempes initiativ byggdes upp på Norrbyskär blev i många stycken ett välfungerande mönstersamhälle. Arbetarbostäderna hade en för tiden förhållandevis hög standard. Till varje gård hörde uthus, trädgårdstäppa och ett potatisland. Vid ena änden av gatan låg sågverket, vid den andra skolhuset med kyrksal. Förvaltarbostad, kontor och affär låg centralt på Stuguskäret.

Kägelbanan är belägen i den park som tillhör förvaltarbostaden.

Norrbyskär skildras av Mats Ahnlund i hans avhandling 1977.

Arbetarbostäderna har sedermera försålts till enskilda som sommarstugor. Förvaltarbostaden nyttjas för permanent boende och som sommarrestaurang.

I den fysiska riksplaneringen har f d Mo ångsåg med bevarat mönstersamhälle från 1890-talet markerats som kulturhistorisk miljö av länsintresse.

En kulturhistorisk utredning om Norrbyskär håller på att färdigställas vid länsstyrelsen och kommunen.

Beskrivning

Kägelbanan, uppförd 1899, består av en åttkantig träbyggnad som på en sida har en korridorliknande förlängning, den egentliga kägelbanan. Byggnaden har fått sin form efter funktionen. Den står på stenfot och är försedd med papptak. Den är uppförd av resvirke och försedd med fasspontpanel indelad i fält - under fönsterhöjd liggande och i övrigt stående panel. Fönstren, vitmålade och med grå foder, är delvis försedda med blåsta glas. I övrigt är byggnaden, dörr och dörrfoder målade i grått. Dörren är försedd med glasruta. Invändigt är väggar och tak klädda med pärlspont.

1984-05-28

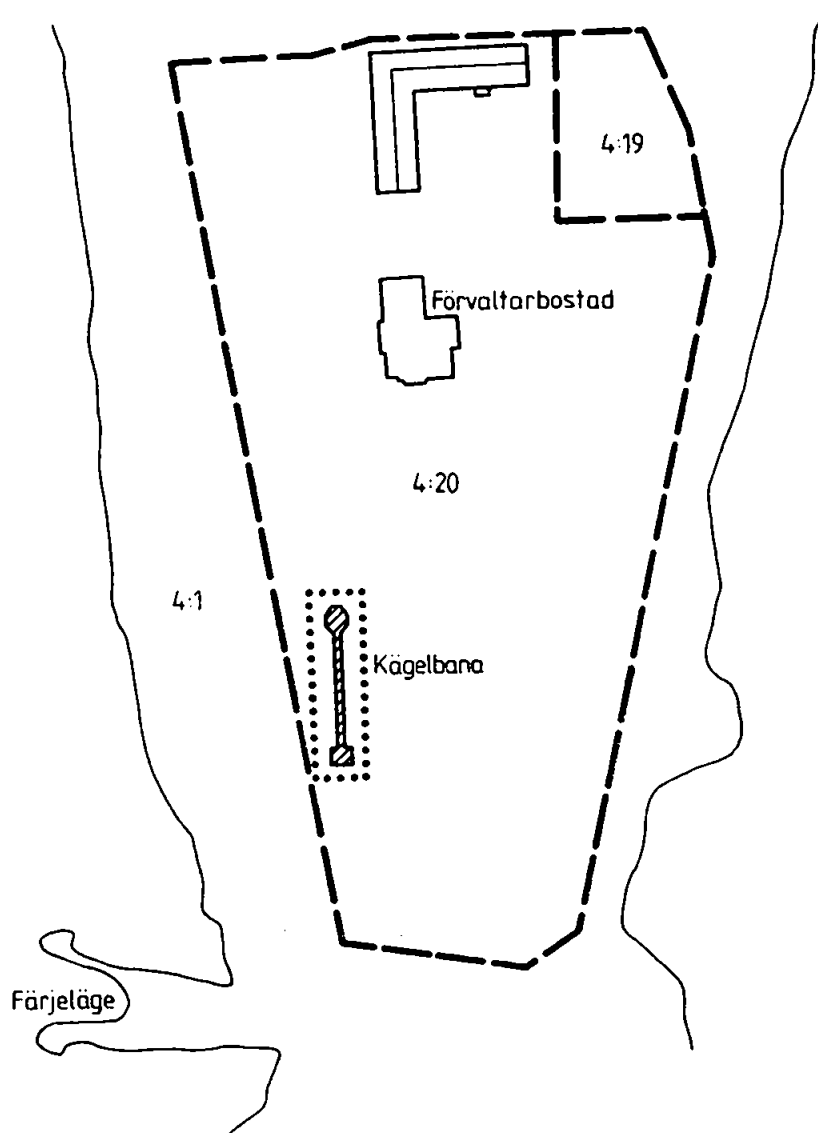
11.392-249-84

Ursprunglig inredning med kugelbana och väggfasta bänkar är bevarad - även kägorna finns kvar.

Exteriören och interiören är i gott skick.

Till beskrivningen hör bilagda fotografier och ritningar.

BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV KÄGELBANAN PÅ FASTIGHETEN
NORRBYN 4:20, PÅ NORRBYSKÄR, HÖRNEFORS SOCKEN, UMEÅ KOMMUN

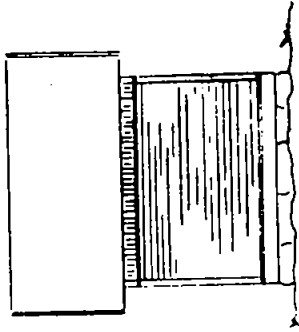

 BYGGNAD SOM ÅTNJUTER SKYDD ENLIGT BYGGNADSMINNESLAGEN

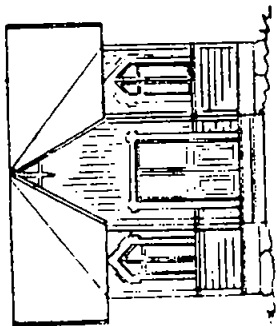
..... GRÄNS FÖR OMRÅDE TILL SKYDD FÖR BYGGNADSMINNE

0 10 20 30 40 50 M

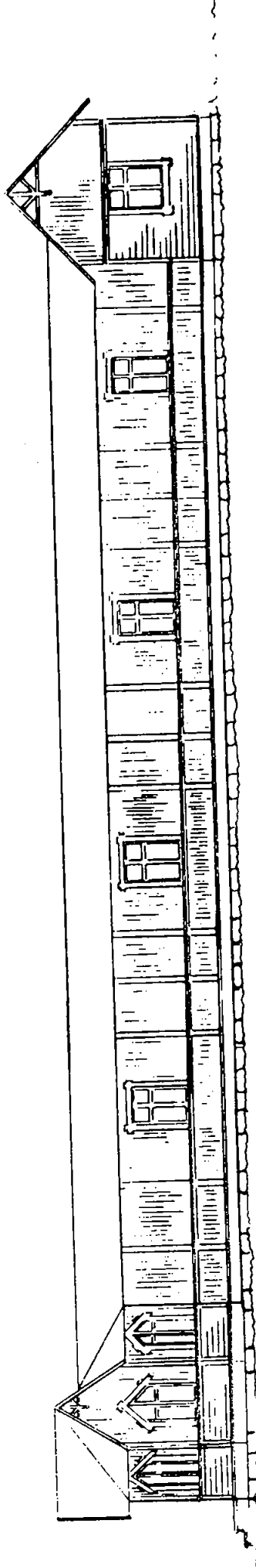

NOT SÖDER

NOT NÖR

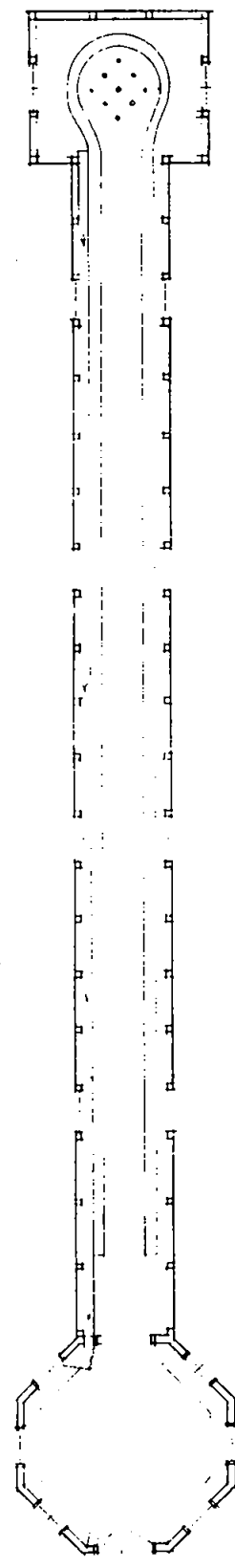
NOT VÄSTER

NORRBYSKÅR
KÄGELBAND

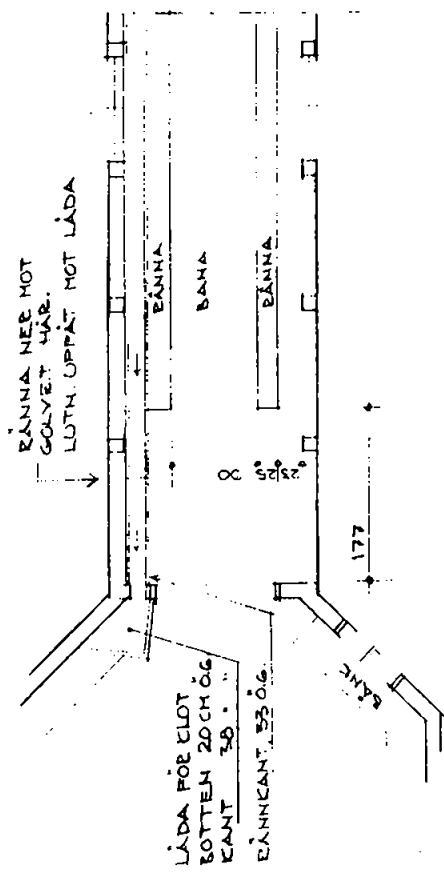
FASADER

Jan Ouelman 1912

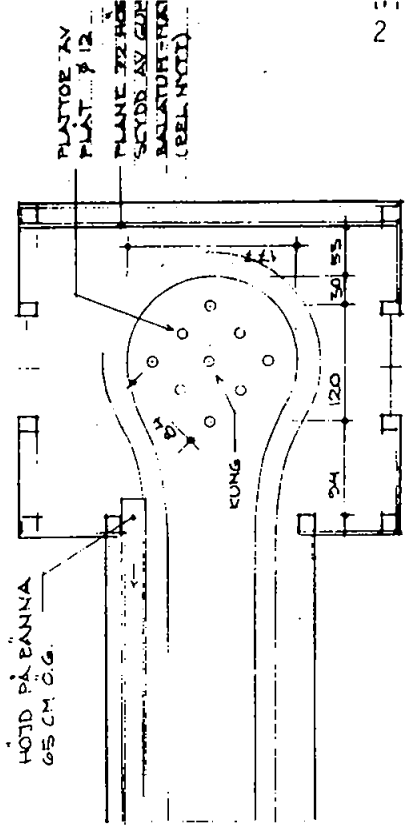
28,3 M

PLAN AV HELA KÄGELBÄNAN
1:100

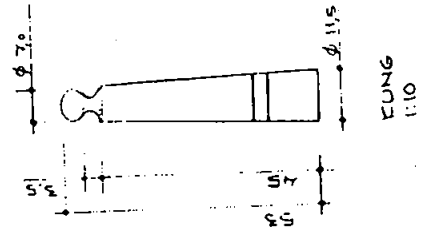

PLAN, ÄNDPARTIER
1:50

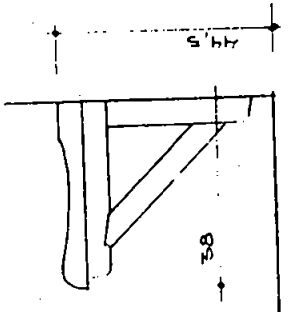

HÖJD PÅ RÄNNA
65 CM Ö.G.

PLATÖR AV
PLÅT 12
PLÅNE 22 RÖR
SCYDS AV GUM
BALASTUT FRÅN
(BELL NORT)

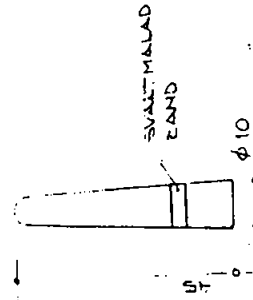

KUNG
1:10

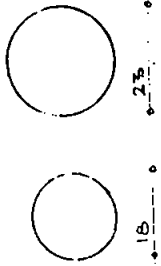

BÄNE
1:10

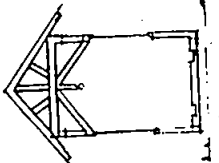
φ 6,5
GAMMAL ÄGÅLA φ 7,0

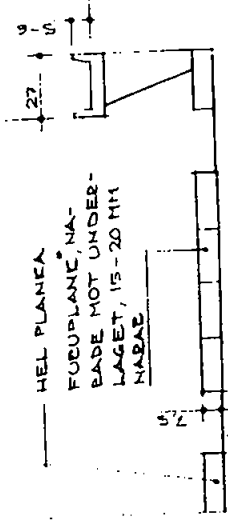
φ 10
GAMMAL ÄGÅLA φ 11
ÄGÅLA (BJÖRE)
1:10

KLOT
1:10
HÄRT TRÄSLAG
VIKT, MINDE KLOTET 3-4 KG

SECTION
1:100

HELE PLANEA
FÖRPLANIC, NA-BADE MOT UNDERLAGET, 15-20 MM NARBÄ
SLIPAD I SEN TID OCH OLSAD
SECTION, BANA
1:20

MÅTT ANGES I CENTIMETER

REG	ANT	REGISTRERINGEN AVSER	SIGN	DATAUM
VAB				
VÄSTERBOTTENKOMMUNENS ARKITEKT- & BYGGNADSKONTOR				
KÄGELBANA PÅ NORREBYSKÄR UPPMÄTNINGSRITNING				
VAB UMEÅ 711 00 SÄLELIPPEA 90131 20 010717 70		SKALA		
E K G HANDBOKS AV DNE		RITNINGNUMMER		
UMEA 77-03-25		TOD TTY NOS		
REG		REG		

11.392-249-84

